

387

Maig 2015 • revista mensual
Any 35è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Vida cooperativa



Les nostres cooperatives: **Minera Olesana Sccl**
Entrevista: **Clàudia Pujol, directora de Sàpiens**

ISSN 1133-8435



*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)


SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, SccL
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

 **Col·lectiu Ronda**
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Elisabeth Albarràn, biòloga

5 / EDITORIAL

Vida cooperativa

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYA

Sobre la importància de fer més gran el cooperativisme
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

Comunitat Minera Olesana, SCCL, la cooperativa de l'aigua

Pep Valenzuela

Amb el bé comú i la sostenibilitat com principis orientadors, aquesta cooperativa de consumidors i usuaris fa autogestió integral de l'aigua, des de la captació fins al servei a les cases, sense haver de comprar recursos hídrics a altres empreses. Fortament arrelada al poble d'Olesa compta amb 9.880 socis que equivalen a 11.00 punts de servei.



13 / ENTREVISTA

Clàudia Pujol, directora de la revista Sàpiens

Montse Pallarès

“La clau del nostre èxit també té a veure amb el fet de ser una cooperativa”.



16 / PROMOCIÓ COOPERATIVA

Aracooop 2015, un renovat impuls a l'economia social i cooperativa
Maravillas Rojo

18 / LEGISLACIÓ

La Proposta de llei sobre l'economia social i solidària, a debat
Jordi Estivill

21 / DEMOCRÀCIA ECONÒMICA

Cap a la democràcia econòmica municipal

Xarxa d'Economia Solidària
Dotze mesures per a impulsar l'economia social i solidària en l'àmbit local.



24 / TAST DE VI

Característiques de les varietats més habituals

Jordi París



26 / RESSENYA

L'Olivera: terra i gent
Josep M. Sanglas

27 / BIBLIOTECA

Retalls
Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat - Twitter: @rocagales
Coordinació Agnès Giner. Consell assessor Margarida Colomer, Miquel Corna, Enric Dalmau, Raimon Gassiot, Agnès Giner, Ma. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Jordi París, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. Foto portada: H2O= Vida © Comunitat Minera Olesana Sccl. Disseny, maquetació i producció Gina Rosquelles i Pol·len edicions, sccl Dipòsit legal B-22.823/80 I.S.S.N. 1133-8415.
Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals



Amb el suport de:



Generalitat
de Catalunya



MIXT
Paper procedent de
fontes responsables
FSC® C016706

Un parell de preguntes (que en són tres) a **Elisabeth Albarrán Padilla** (Barcelona, 1981), biòloga, sòcia de la cooperativa Concep-t, SCCL



1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

M'agrada aquest model perquè implica la gestió democràtica de les decisions, sense jerarquia, de forma transversal, i la participació activa de tots els socis. Perquè fomenta sinergies entre persones i t'ofereix la responsabilitat de portar a terme un projecte conjunt, una il·lusió comuna. I per últim, però no menys important, perquè promou l'economia solidària i un model de gestió, per a mi, més just per a tothom.

2

Què no et convenç del cooperativisme?

Que ens hem trobat amb determinades situacions en les quals ens hem hagut de defensar davant algunes cooperatives per demostrar-los la nostra ètica o com de reivindicatius som o deixem de ser. M'agradaria que hi hagués més confiança entre tots els qui escollim aquest model d'empresa perquè s'adequa més a la nostra manera de viure i entendre el món, i que deixem de banda les diferències per apropar-nos més els uns als altres!

3

Què penses de la intercooperació?

Una cooperativa neix de la unió de persones amb una idea o projecte comú. La intercooperació, per tant, és un pas natural que segueix al procés que comença quan diferents persones s'uneixen per crear una cooperativa. I un segon esglau és que les cooperatives sumin les seves experiències per treballar conjuntament i busquin sinergies amb objectius comuns. Des de Concep-t apostem per la intercooperació perquè pensem que entre tots oferim un producte de més qualitat i ens enriqueim de coneixements.

Vida cooperativa

Hem tingut el plaer de visitar la cooperativa de consumidors i usuaris que autogestiona l'aigua d'Olesa de Montserrat de manera integral, des de la captació fins a les llars. Consideren l'aigua com un patrimoni col·lectiu, com un bé comú del qual s'han de proveir autònomament. L'aigua és vida, i a Olesa, **vida cooperativa**.

D'altra banda, hem conversat amb la directora de Sàpiens, la revista que publica la cooperativa Sàpiens Publicacions, que pertany al grup cooperatiu Cultura 03. Ens ha parlat de la revista i de les seves aficions i coneixements, i també de com es gestiona una revista de manera cooperativa, des de la democràcia interna per a la selecció dels continguts fins a l'ajuda mútua en la

redacció. En definitiva, un fructífer esforç braç a braç i tecla a tecla en un ambient de **vida cooperativa**.

També ens agrada presentar-vos la Proposta de Llei sobre l'economia social i solidària que s'articula des de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i que parteix de la intenció del Parlament de Catalunya d'elaborar una llei nova sobre l'economia social i solidària. Finalment, us presentem les mesures que, per a l'actual context electoral, ha elaborat la XES per a impulsar l'economia social i solidària en l'àmbit local, i que s'inclouen en un article amb molt de contingut que té el suggeridor títol següent: "Cap a la democràcia econòmica municipal". **Vida cooperativa** amb escriu. ■



LA COBERTA/ L'aigua és vida, i a Olesa, vida cooperativa.

Foto: H2O = vida © Comunitat Minera Olesana, SCCL



3a Jornada Financoop de finances cooperatives

El divendres 8 de maig, a l'edifici MediaTIC de Barcelona, la Jornada Financoop 2015 va reunir entitats financeres, inversors i cooperatives per obrir les portes al finançament. Aquesta tercera edició de la jornada Financoop ha estat un fructífer punt de trobada entre entitats financeres, inversors i empreses cooperatives.

La Jornada l'ha impulsada la Xarxa Financoop i l'ha coordinada la Fundació Seira, de la qual formen part Acció Solidària Contra l'Atur, Avalis, Caixa d'Enginyers, Cajamar, Coop57, Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom, Fiare - Banca Popolare Etica, Gicoop, Iesmed, Laboral Kutxa, Oniarri i Sicoop.

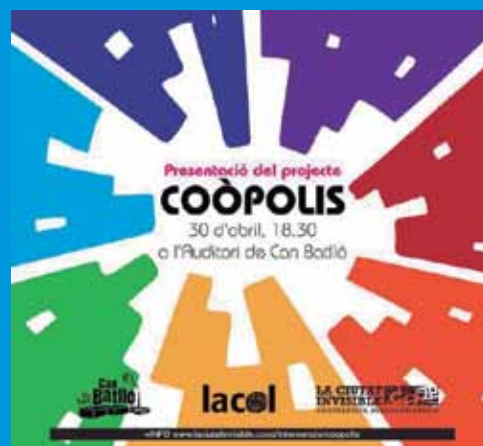
Articulada a l'entorn d'una Ronda de Finançament, la Jornada va donar a conèixer casos pràctics i experiències d'èxit en què la cooperació entre diferents entitats financeres ha impulsat cooperatives que requerien finançament.

També va ser una bona oportunitat per a conèixer les entitats membres de la Xarxa Financoop compromeses amb el finançament de les entitats d'economia social, i per a fomentar l'intercanvi entre les cooperatives assistents, institucions, administracions, entitats financeres, banca ètica, inversors, etc.

El programa va incloure, a banda de la benvinguda i la presentació de Financoop, un primer bloc d'exposició dels projectes cooperatius que participen en la Ronda, una exposició dels programes de col·laboració publicoprivada de capitalització de cooperatives, i un segon bloc d'exposició dels projectes cooperatius que participen en la Ronda.

Més informació:

<http://financoop.org>. ■



Presentació del projecte Coòpolis

El passat 30 d'abril, a l'auditori de Can Batlló de Barcelona es va presentar públicament el projecte Coòpolis, l'espai d'iniciatives de l'economia solidària de Can Batlló. Coòpolis és una aposta conjunta del veïnat, els impulsors de projectes i iniciatives de l'economia social i solidària, i els representants de l'administració pública per a desenvolupar un equipament de promoció de l'economia solidària i cooperativa al recinte fabril de Can Batlló de Barcelona. El projecte ha estat desenvolupat per les cooperatives La Ciutat Invisible i La Col i arrenca de l'encàrrec que havia fet l'Ajuntament de Barcelona, a través del Districte de Sants-Montjuïc, de dissenyar el futur equipament.

La presentació va ser a càrrec d'Hernan Córdoba-Mendiola (membre de La Ciutat Invisible, SCCL), coordinador del projecte. També hi van intervenir Jordi Estivill, membre de la Xarxa d'Economia Solidària; Lali Daví, membre de La Col, SCCL; i Enric Jara, membre de la Plataforma Can Batlló és per al Barri.

Coòpolis és un dispositiu que ha de donar servei als barris del sud de Barcelona afectats per una situació de desocupació crònica, i que ha de servir per a donar un impuls a l'economia solidària de la ciutat. Un equipament que impliqui el compromís d'agents molt diversos en una aposta conjunta per proporcionar un espai i una formació de qualitat que contribueixin a generar i consolidar noves experiències solidàries i cooperatives.

El projecte s'instal·larà al Bloc Quatre del recinte industrial de Can Batlló (Sants, Barcelona), un edifici amb 4.000 metres quadrats en diferents nivells. El projecte preveu disposar de llocs per a atendre-hi el públic, d'altres per a fer-hi formació i quaranta-dos espais de lloguer perquè s'hi engeguin projectes, amb una estada màxima de tres anys per projecte.

Més informació, a:

www.laciutatinvisible.coop i www.lacol.org ■



Nova presidència a CIRIEC-Espanya

José María Pérez de Uralde va ser escollit nou president de Centre Internacional de Recerca i Informació sobre Economia Pública, Social i Cooperativa (CIRIEC-Espanya), durant la reunió del Consell de Direcció de CIRIEC, que es va celebrar el passat 17 d'abril a Madrid. Pérez de Uralde (Vitòria-Gasteiz, 1960) substitueix el professor José Luis Monzón Campos, que en la mateixa reunió ha estat nomenat nou president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, en substitució del professor José Barea Tejeiro, que va morir el passat mes de setembre. Amb els esmentats nomenaments culmina el procés que s'havia iniciat el 6 de febrer d'enguany, quan el professor Monzón va anunciar la seva intenció d'engegar un "reemplaçament tranquil" en la presidència executiva de CIRIEC-Espanya, després d'haver-s'hi mantingut durant vint-i-vuit anys.

Al mateix temps, José Luis Monzón va manifestar que tenia la intenció de seguir amb les responsabilitats acadèmiques que actualment exerceix a CIRIEC, com ara la de director de la revista científica *CIRIEC-Espanya*, *Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa* i la de director de l'Observatori Español de l'Economia Social, així com la de vicepresident del CIRIEC-Internacional.

José María Pérez de Uralde, jurista i expert en economia social, és un ampli coneixedor del funcionament de CIRIEC, tant a escala estatal com a internacional, ja que exerceix la vicepresidència de CIRIEC-Espanya des de fa uns quants anys. És advocat, director-coordinador en l'actualitat de l'Observatori Basc de l'Economia Social, membre de l'Institut Universitari GEZKI de la UPV/EHU, del qual va ser secretari general des de la seva constitució fins al 2008, i professor del Màster oficial de la UPV/EHU sobre Economia Social i Solidària.

El Consell de Direcció també va aprovar el nomenament de la professora Adoración Mosses Moral, de la Universitat de Jaén, com a nova vicepresidenta de CIRIEC-Espanya, per cobrir la vacant que deixa el nou president executiu, José María Pérez de Uralde. Adoración Mosses és membre del Consell de Direcció de CIRIEC-Espanya des de fa una dècada, va ser comissària del tan recordat 27è Congrés Internacional de CIRIEC, celebrat el 2008 a Sevilla, i, entre altres reconeixements, recentment ha estat guardonada amb el Premi Arc de Sant Martí del Cooperativisme andalús a la millor Recerca Cooperativa. ■



II Trobada estatal de socis de Coop57

El 17, 18 i 19 d'abril, va tenir lloc a Saragossa la 2a Trobada Estatal de Socis de Coop57. Les instal·lacions de l'escola pública Santo Domingo, que és situada al nucli històric de la ciutat, van acollir els participants. La Trobada va ser un espai on debatre tothom com hauria de ser Coop57 els propers anys. Durant tot un cap de setmana, els socis van compartir espais, idees i debats per tal de definir les grans línies d'actuació futura de la cooperativa.

Els ha semblat un bon moment per a fer-ho perquè ara fa vint anys que va néixer Coop57, i deu que aquesta va iniciar el model de creixement en xarxa amb la constitució de la primera secció territorial a l'Aragó. Així doncs, el context actual els fa pensar que és l'hora d'encetar una nova etapa.

Coop57 sempre ha expressat el desig de ser una eina al servei de la transformació social i de l'economia social i solidària. I, per a ser una eina útil, volen dissenyar les solucions adequades a les necessitats actuals de les entitats i persones sòcies. Consideren que és un moment d'inflexió, un any molt important en el decurs del seu projecte. D'altra banda, l'efervescència socioeconòmica i política actual també presenta nous reptes, que cal afrontar innovant.

Més informació, a:

<https://trobada2015.coop57.coop>. ■



**Cooperatives de Treball
de Catalunya**

Les cooperatives de treball presenten propostes per a les municipals

Representants de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC) s'han reunit durant el mes d'abril amb els grups municipals de la CUP, CiU, PP i Ciutadans, per completar la ronda que al març havien encetat amb ERC, Barcelona en Comú i PSC. Amb la intenció de presentar-los les propostes de la FCTC per a promoure el cooperativisme davant la cita electoral de les municipals.

La ronda de trobades amb representants polítics del mes d'abril es va completar amb reunions als ajuntaments de l'Hospitalet de Llobregat, Girona, Granollers i Sant Cugat del Vallès, que són membres del programa Municipi Cooperatiu. I tots van reiterar el seu compromís amb la promoció del cooperativisme en conèixer les propostes que ha elaborat la FCTC davant la imminència de les eleccions municipals.

A Barcelona, els representants de la Federació han estat en contacte amb tots els grups que competeixen per l'alcaldia: al març amb Barcelona en comú, ERC i PSC, i a l'abril amb la CUP, CIU, PP i Ciutadans. Entre les mesures proposades per a promoure el cooperativisme a les municipals, la FCTC reclama:

- Dotar econòmicament els programes municipals destinats a la creació de cooperatives.
- Oferir suport específic per a la incorporació de joves a les cooperatives i fomentar l'estudi del cooperativisme a les escoles, instituts i centres d'ensenyament superior.
- Afavorir la creació de cooperatives d'alumnes i reconèixer el cooperativisme com un agent social i econòmic amb presència en el diàleg institucional i en els espais de decisió econòmica i laboral.
- Promoure l'aplicació eficient de clàusules socials per a l'accés als concursos públics basats en el compromís efectiu de creació d'ocupació, desenvolupament local i cohesió social, com ho fan les cooperatives.
- Promoure la creació d'instruments que millorin l'accés al finançament i la capitalització de les cooperatives per a la realització de nous projectes i per a una òptima adequació financera.
- Eliminar els obstacles amb què es troben els processos de reconversió empresarial i el relleu generacional.

Trobareu el document sencer de mesures de foment del cooperativisme que ha impulsat la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya al seu web: www.cooperativest treball.coop. ■

**UN BARRI FET A
COPS DE COOPERACIÓ**
EL COOPERATIVISME OBRER
AL POBLENOU



Micromecenatge per al llibre "Un barri fet a cops de cooperació"

La Fundació Roca i Galès (FRG) ha participat en la campanya de micromecenatge a través de Verkami per a l'edició del segon volum de la col·lecció Memòria Cooperativa de la cooperativa La Ciutat Invisible, seguint el seu objectiu fundacional de promoure i difondre el cooperativisme.

En aquesta ocasió, el llibre es titula *Un barri fet a cops de cooperació*. El cooperativisme obrer al Poblenou i ha estat concebut, escrit, corregit, editat, dissenyat i maquetat per La Ciutat Invisible i imprès per Cevagraf, o sigui, realitzat íntegrament per cooperatives, i sustentat per les aportacions de l'Arxiu Històric del Poblenou i dels micromecenases a través de la campanya a Verkami.

Un barri fet a cops de cooperació és un relat que conjuga l'estudi de les formes associatives històriques dels habitants d'una zona amb l'articulació d'un territori en concret, en aquest cas les cooperatives del barri del Poblenou de Barcelona. La cooperació social fou l'argamassa dels barris populars, i aquesta es condensà en institucions com ara les cooperatives. El cooperativisme proporciona un exemple del que fou la potent institucionalitat obrera a Catalunya entre el final del segle XIX i el primer terç del XX. Un moviment socioeconòmic consubstancial a la idiosincràsia del territori i a la memòria social del país, articulat des de baix i que emanà de les necessitats concretes de la població com a resposta al règim d'explotació derivat de la industrialització a ultrança.

Més informació, a:
www.laciutatinvisible.coop. ■

Sobre la importància de fer més gran el cooperativisme

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

Des de la Confederació de Cooperatives de Catalunya, entenem la cooperativa com una eina per al desenvolupament social, ja que compleix una funció social que va molt més enllà de la que té qualsevol altra empresa. Per tant, els cooperativistes considerem que, si aconseguim engrandir el cooperativisme, la nostra manera de fer tindrà més influència en la societat. Tal com h proclamats l'ACI, les cooperatives contribuïm a fer un món millor, més sostenible i més equitatiu. Estendre aquesta forma societària, doncs, per als poders públics hauria de ser gairebé una obligació.

Hi han dues maneres de fer més gran el cooperativisme: augmentar la grandària de les cooperatives existents, i incrementar-ne el nombre. Totes dues accions contribueixen a fer que el cooperativisme tingui un percentatge de presència més elevat en el conjunt de l'activitat econòmica.

Desenvolupar polítiques públiques per enfortir les cooperatives i per crear-ne de noves és una bona inversió. Les estadístiques demostren que les cooperatives són més longeves que altres formes d'empresa. Entre el 65 i el 85% de les pimes desapareixen abans que passin quatre anys des que van ser creades, i prop del 50% desapareixen al llarg del primer any. En canvi, més del 50% de les cooperatives encara existeixen al cap de cinc anys de la seva creació, i prop del 23% arriben a viure més de dotze anys.

Encara no disposem d'un sistema de captació estadístic, tant en el vessant quantitatiu com en el qualitatiu, que permeti demostrar les aportacions que fan les cooperatives a l'economia catalana pel que fa a la contribució en la redistribució de la renda i a l'extensió dels valors cooperatius en la societat,

entre altres indicadors. Tot i això, amb les evidències de què disposem n'hi hauria d'haver prou perquè les polítiques públiques es desenvolupessin considerant la titularitat de l'empresa com un dels elements importants, ja que el fet que la propietat estigui centrada en les persones i no en els capitals té uns efectes molt positius. I aquesta característica hauria d'influir en la presa de decisions polítiques referents tant a gestionar serveis públics, com a decidir les compres de béns i serveis que fan les administracions públiques, com, per descomptat, a desenvolupar normes reguladores que afavoreixin el naixement i l'enfortiment d'aquestes empreses. El potencial de supervivència, la manera de gestionar-se, i la de produir béns i serveis tenen a veure amb els objectius que han donat lloc al naixement d'aquestes societats, ja que generen una forta identificació de cadascun dels socis amb l'empresa, que es reforça en el cas dels socis treballador.

Les cooperatives generen ocupació estable. De fet, a Catalunya ja hem arribat als mateixos nivells d'ocupació cooperativa de l'any 2008, la qual cosa contribueix a la millora de la productivitat, ja que l'experiència i el coneixement acumulat es mantenen a l'empresa.

Totes aquestes evidències ens indiquen la magnífica oportunitat que es presenta avui dia, per a assegurar una consolidació més gran de l'ocupació, de mantenir i desenvolupar unes polítiques públiques, en el sentit integral mencionat anteriorment, dirigides a la creació i l'enfortiment de les cooperatives. Hem de posar en valor el que mostren les estadístiques i també mantenir línies de desenvolupament cooperatiu que contribueixin a millorar la redistribució de la riquesa a través



ccc

de l'impuls de sistemes retributius com els de les cooperatives, en què les diferències salarials no són tan grans com ho són a les empreses de capital.

Desenvolupant aquestes accions i polítiques públiques, a banda de contribuir a augmentar la influència del cooperativisme en l'activitat econòmica, també es contribuirà a resoldre els dos grans elements que intervenen en els desequilibris socials: l'atur i el nivell salarial de subsistència. El creixement de l'atur, a més del desànim social que genera, implica una disminució de l'activitat econòmica, que a hores d'ara la tenim amb una de les taxes més baixes d'Europa. Una extensió del cooperativisme en la societat podria contribuir a fer una societat més equitativa en la qual les persones es responsabilitzin dels seus problemes, i això, en definitiva, ens portarà a aconseguir una societat més cohesionada. ■

Comunitat Minera Olesana, SCCL, la cooperativa de l'aigua

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Servei públic i rendibilitat del capital, bé comú i negoci particular, beneficis privats i beneficis socials, gestió pública i gestió privada. Uns conceptes molt presents en els debats econòmics i polítics dels darrers anys, aquestes parelles o disjuntives són els pols d'un conflicte històricament en curs que, *grosso modo*, aniria posant en una contradicció cada vegada més aguda, d'una banda, l'economia com a forma o sistema de relacions socials justes i la producció de la riquesa com a treball social i col·lectiu, i de l'altra, l'apropiació privada d'aquesta riquesa per part d'uns quants excloent-ne la majoria.

L'experiència de la Comunitat Minera Olesana ofereix elements pràctics i teòrics molt interessants respecte a això. A més, des de la perspectiva de treball amb un bé tan important i simbòlic per a la humanitat com ho és l'aigua. En aquest cas, "la retribució del capital ha d'estar d'acord amb el fet que és un servei públic, un bé comú que ha de ser per a tothom", afirma en Joan Arévalo, president d'aquesta cooperativa del Baix Llobregat. I afegeix que en el seu cas això vol dir que "aquí no hi ha retribució de capital".

La Comunitat Minera Olesana, SCCL és una cooperativa de consumidors i usuaris des del 8 de desembre del 1992. Però el currículum d'aquesta empresa social comença l'any 1868, quan nasqué com a comunitat de propietaris. Van ser els pioners 144 dels prop de tres mil habitants d'Olesa de Montserrat. Amb vint-i-quatre anys de dedicació a l'empresa, en Joan és una de les persones que més bé la coneixen i més dedicació han posat en aquesta història ja més que centenària. La transformació de comunitat de propietaris en cooperativa va ser,



d'una banda, quasi una exigència des del punt de vista de la personalitat jurídica: per a poder continuar gestionant el servei. De l'altra, perquè la cooperativa "és allò que s'assemblava més a la filosofia dels fundadors, i fins i tot la millorava: «una persona, un vot» i democràcia en una assemblea sobirana per a l'autogestió del servei".

La Comunitat Minera Olesana (CMO) és l'esforç de moltes generacions que han volgut "conservar l'aigua com un patrimoni col·lectiu; aquesta aigua s'ha de repartir i subministrar de forma autogestionària". Ha estat una experiència de continuïtat, sense ruptura, amb aquests principis bàsics molt clars. Una vida de transformació i inversions continuades per a reforçar la qualitat i el subministrament, en contra, moltes vegades, de tendències i modes. "Dintre del panorama gestor de l'aigua al Baix Llobregat, som l'única cooperativa i els únics

que fem l'autogestió de l'aigua completa, integral, des de la captació fins al servei a les cases, sense haver de comprar recursos hídrics a altres empreses, com ara Aigües Ter Llobregat (ATLL)."

Martorell, Esparreguera, tot l'entorn de fet, depenen de l'ATLL. Olesa és l'única ciutat no connectada. "Això ens dóna avantatges, aigua pròpia autogestionada, de moment fins a l'any 2047." Tenen captacions que garanteixen el servei per al creixement del poble. L'any 1993, com assegura l'Arévalo, empresari i cooperativista durant dècades, es va fer un Pla general d'Olesa calculant una població de fins a trenta mil habitants. Ara en són quasi vint-i-quatre mil, i la infraestructura és més que suficient.

No hi ha cap regal aquí, però. La CMO ha anat fent la seva feina, garantint qualitat i preu en el servei. Modernitzant infraestructures, aplicant tecnologies, fins a esdevenir un

Joan Arévalo,
president del Consell
Rector de CMO.



Inauguració de la Font de Can Carreras, el gener de 2014.



Joan Arévalo mostra mapa xarxa d'aigües de la CMO.

model per a altres empreses, com quan, recorda en Joan, van començar amb el doble filtratge, sorra i carbó actiu. Aquest any, a l'abril, es posarà en funcionament un mecanisme d'oxidació amb diòxid de clor, que és el més recomanat per a no crear subproductes i que té propietats molt bones per a aplicar-les en la potabilització.

Amb el canvi de local social van millorar el servei als socis i la població de la ciutat, ja que hi ha una sala d'actes amb capacitat per a cent persones, on es fan les assemblees i les reunions generals, que també està a disposició de les entitats i el teixit social. Pel que fa al pagament del servei, l'aigua surt un 30% més barata que la mitjana de preus a Catalunya.

Captació i sostenibilitat

Fa cent quaranta-set anys, la captació d'aigua va començar en una mina (d'aquí ve el nom de la cooperativa). Amb el creixement de la població es va fer necessari anar al riu, on el 1902 construïren una planta potabilitzadora. No volen, però, mantenir aquesta dependència del riu i des de fa dos anys han engegat el projecte "Olesa Aigua Segle XXI", amb el qual volen aprofitar l'important cabal d'aigua freàtica que hi ha dintre del nucli urbà mateix i als encontorns: rieres importants provinents de la muntanya, pous, mines, pous de sínies i moltes fonts.

En Joan Arévalo assegura que es

preparen per a les eventuais conseqüències del canvi climàtic, prevenint que el riu baixará amb menys aigua, ja que hi hauran menys pluges. A més de la recuperació de fonts, s'instal·laran canonades per a fer arribar l'aigua d'aquestes als barris. "Perquè entenem que comprar tanta aigua envasada no és bo: ha de ser prou bona la que tenim." Aprofiten les obres que es fan al nucli urbà per a portar una canonada fins a quatre barris que té Olesa, per fer "que es pugui gaudir d'aquesta aigua de brollador i no sigui necessari anar a comprar aigua embotellada".

Bé comú i sostenibilitat són principis orientadors de la cooperativa olesana. El Llobregat és patrimoni d'Olesa i de tota la comarca, i sempre han demanat a les administracions que el riu sigui molt més ben cuidat i protegit. A més, cal tenir en compte que riu amunt hi ha la conca salina del Bages, i això fa que l'aigua moltes vegades no compleixi amb els nivells mínims de qualitat, "un problema nostre i de totes les gestores".

En aquest punt, el president de la Comunitat afirma que tant Aigües de Barcelona com l'ATLL han optat per osmotitzar l'aigua, com si vingués del mar. Això, considera, és molt preocupant, perquè l'aigua del Llobregat i la del Cardener "surten amb unes qualitats excel·lents", i és quan passa per la zona salina que queda contaminada. Entenen que, com diu el professor Margalef,

la contaminació s'ha de tractar en origen i no pas al final.

Per això també estan intentant que l'Ajuntament els concedeixi la gestió del clavegueram. Perquè volen fer la gestió del cicle integral de l'aigua i perquè la recuperació de l'aigua bruta cada vegada serà més important. "Hem de tornar a recuperar l'aigua que hem embrutat." Per això cal un clavegueram en perfectes condicions, que no contami ni les capes freàtiques.

Una cooperativa del poble, un poble cooperativa

El nombre de socis de la cooperativa és d'uns 9.880, equivalent a 11.000 punts de servei per als 23.500 habitants del poble. Totes les famílies en formen part. L'aigua és molt més barata i, a més, l'aportació econòmica que fa el nou soci (enguany, 380 euros), es pot recuperar en marxar. I es pot pagar en terminis. La CMO és una entitat molt integrada en la vida cultural i social del poble. Cada any s'hi atorguen uns premis que distingeixen les entitats que es dediquen al bé comú i treballen de manera altruista. "Perquè, a la fi, la CMO no és res més que un voluntariat en forma de cooperativisme."

El darrer curs, dedicaren uns 15.000 euros a finançar aquestes entitats, beques menjador, accions contra l'exclusió social. "Així, els excedents que dona la cooperativa tenen un retorn social." Participen en un projecte per a posar fonts als barris

perquè la gent no hagi de comprar aigua embotellada. Tenen, així mateix, un projecte de col·laboració mútua amb cooperatives de Buenos Aires, on hi han moltes cooperatives d'aigua.

Darrere d'aquest èxit hi ha la voluntat col·lectiva de defensar el bé comú. Ara, “perquè pugui funcionar, tenim tècnics i un grau de professionalització i d'excel·lència, sense el qual no es poden fer bé les coses”, subratlla en Joan. I afegeix: “No pas per a tenir beneficis, sinó perquè funcioni l'economia social, cal que hi hagi una exigència empresarial, amb els seus ets i uts: ha de ser rendible.”

A la cooperativa hi treballen deu persones: quatre a la planta potabilitzadora, dues en el control de comptadors i facturació, i quatre en administració i oficines. Són contractats, a més de socis.

Finances

“Per a dir-ho fàcil”, diu en Joan, “quan fem els pressupostos els tanquem a zero: anivellem despeses i ingressos”. La factura queda en el preu just i de la manera més econòmica possible. De la gestió només queden entre 2.000 o 3.000 euros. “No volem generar beneficis per la via d'incrementar les tarifes, que obliguen, després, a pagar impostos de societat. I les inversions es fan per mitjà de les aportacions anuals dels socis.”

Cadascun dels socis fan una aportació de capital anual de 12 euros, que es va sumant a l'aportació inicial. El patrimoni de la CMO creix, i la divisió entre el patrimoni net i el nombre de socis puja. Els 12 euros/any es distribueixen en cada factura que cobren. Amb l'ampliació de capital es crea un fons suficient per a anar fent inversió. Cada assemblea decideix quina serà l'aportació anual per a cobrir les inversions. D'altra banda, hi ha previst als estatuts que, si cal fer una inversió més gran, el soci pot fer una aportació individual voluntària, i el capital que aporti li serà remunerat durant el temps que l'assemblea aprovi. De totes maneres, també han demanat crèdits al banc, en condicions en general bones, a part les pre-



vistes per ser cooperativa, perquè al banc local, que els coneix molt, com assegura el president de la cooperativa, els “apliquen el mínim d'interès”. D'altra banda, pensant en el futur, ara s'estan incorporant a Coop57; la propera assemblea ho ha de ratificar. “Perquè cada vegada volem posar més punts de suport, de sostenibilitat amb entitats que siguin com nosaltres, que siguin cooperatives, amb el mateix esperit cooperatiu i la mateixa filosofia, aprofitant les sinergies.”

La vella Comunitat esdevé avantguarda

Pels volts del 2008, alguns consellers de la cooperativa, com recorda l'Arévalo, van voler connectar-se a l'ATLL al·ludint que era per guanyar garanties de subministrament i perquè no calia “patir” treballant tant, que “ells ja ens ho arreglarien tot”. Però sense comptar amb el cost que això representava per als socis, sense considerar els riscs que representa dependre d'una societat que ara està gestionada per una multinacional i perdre així la gestió de la totalitat de l'aigua de proveïment, tot fent menys rendibles les infraestructures pròpies... L'assemblea, però, va saber rectificar. Ara, la cooperativa és més forta que mai. “Com les oliveres d'Olesa: com més

grans més arrelades, i com més grans més fortes.”

De totes maneres, com alerta l'Arévalo, els intents de les empreses de denunciar davant l'administració que el servei que ofereix la CMO no compleix les garanties exigides s'han frenat perquè “som una empresa punta en la potabilització d'aigua, estem en el punt d'excel·lència, certificat ISO 9001 (any 2001)”. Quan van posar filtres amb carbó actiu, van esdevenir referència. “Vàrem ser els primers a col·locar-lo a Catalunya; tothom venia a veure'ns.” Ara estan en la fase del diòxid de clor.

Molta gent s'arriba a Olesa per conèixer l'experiència, i uns quants ja pensen a municipalitzar el servei a les seves poblacions. Posa l'exemple d'Aigües de Manresa, SA, d'una població en què ara l'aigua s'ha municipalitzat i que dona aigua a molts pobles de l'entorn. Les claus de l'èxit són les ja dites: eficiència, excel·lència, participació i control ciutadà. Perquè, com afegeix l'Arévalo, “l'aigua és un dret i no una mercaderia; és un bé comú, i la distribució d'aquest bé ha de ser també comuna i participada”. ■

Oficines de la
Comunitat Minera
Olesana.

Clàudia Pujol, directora de la revista *Sàpiens*

"La clau del nostre èxit també té a veure amb el fet de ser una cooperativa"

Montse Pallarès
@montpallares

Clàudia Pujol va néixer a Olot l'any 1976. És llicenciada en Periodisme per la UAB i des de fa més de quinze anys està vinculada a la cooperativa Sàpiens Publicacions, primerament com a col·laboradora de *Descobrir Catalunya*, després de *Descobrir Cuina* i finalment de *Sàpiens*, revista de la qual és directora des de l'octubre del 2010. Combina la seva tasca en la direcció de *Sàpiens* amb l'interès per la novel·la negra, i, fruit d'aquesta inquietud, ja han vist la llum uns quants llibres seus: *Vides singulars* (2005), *Diari d'un forense* (2007) i *En l'escena del crim* (2009). Els dos últims, que narren les experiències del cap de forenses de Girona Narcís Bardalet, són una barreja de novel·la negra, periodisme i memòries. Ens trobem davant d'una dona curiosa que ha fet de la seva curiositat la seva professió.

D'on va sortir el teu interès per la història? I per la literatura negra? Creus que són coses que tenen relació amb el periodisme, també?

Jo sóc periodista. L'interès per la història i per la literatura negra, en el meu cas concret, és un interès una mica detectivesc. Un interès que neix d'intentar respondre a aquelles preguntes que es plantegen quan fas primer curs de periodisme. Aleshores et diuen que les notícies han de respondre sempre al què, al quan, al com i al perquè. Jo crec que els historiadors són una mica detectius del passat. I m'agrada aquesta visió de la història com una cosa més viva que entre tots anem construint (i no només el concepte d'història com a cosa inamovible

que està als llibres i no es pot canviar). I l'anem construint a partir de les noves investigacions que tirem endavant, evidentment, els historiadors. En aquest sentit, la història, la novel·la negra i el periodisme tenen punts en comú.

El meu interès per la literatura, i per la literatura negra en concret, ve de lluny. A mi tota la vida m'ha agradat escriure. M'interessa molt la literatura i també la novel·la negra. I aquesta m'interessa no pas amb un interès morbós, en absolut, sinó que el que em fascina és intentar descobrir o saber com es resolen les coses.

En el cas dels dos llibres que he fet sobre les memòries del cap de forenses de Girona, Narcís Bardalet, *Diari d'un forense* (2007) i *En l'escena del crim* (2009), l'interès de les històries se centra en què és el que pot revelar una sala d'autòpsies. O quins són els mecanismes que s'activen davant de cadascun dels casos. Tant en la primera part de les memòries d'en Narcís Bardalet com en la segona hi ha com una mena de crònica de la Girona negra, i hi vam combinar la narració de casos coneguts amb la d'altres menys coneguts, de personatges anònims i de personatges famosos...

Clàudia Pujol,
directora de la revista
Sàpiens.



C.P.



Revistes Sàpiens.

A més de la satisfacció del fet d'escriure, treballar amb en Narcís Bardalet va ser molt fàcil, perquè és un professional de primera, i jo crec que és un forense humanista i coincidim en moltes coses.

Ell ja havia sortit en un llibre meu anterior que es deia *Vides singulars* (2005) i que era un retrat de vides de diversos personatges que tenen una vida una mica diferent de la que podem tenir tu o jo. Hi han diversos personatges, com ara un neorural, un pres de Quatre Camins, un detectiu privat, un monjo de semiclausura..., persones que tenen vides diferents de les vides de la majoria. La intenció de *Vides singulars* era veure'ls pel forat del pany amb una curiositat periodística. I un d'aquests personatges era en Narcís Bardalet. Ens vam adonar que era un personatge molt interessant que podia funcionar en l'àmbit literari i vam fer el primer llibre i després el segon.

Ara la meua intenció és continuar escrivint. Tinc una novel·la entre mans, una novel·la negra, però totalment de ficció, perquè fins ara he publicat literatura barrejant-hi el periodisme i el reportatge periodístic. La meua intenció és acabar-la algun dia, però la veritat és que tinc poc temps, com la majoria de gent que té una família i que dirigeix una revista o fa moltes altres coses. Pel que fa als meus referents en novel·la negra, diré que sóc una lectora molt eclèctica: llegeixo de tot, no només novel·les de detectius; i durant un temps vaig llegir molt Henning Mankell i les aventures de

Kurt Wallander, però he llegit tota mena de coses i m'interessa tota la novel·la en general, i la negra en particular.

Com vas arribar a la direcció de Sàpiens? Quins eren els teus objectius quan hi vas arribar?

Fa quinze anys que treballo en revistes en català. Vaig començar fent productes especials de la revista *Descobrir Catalunya*: guies a la carta, escapades i reportatges com a col·laboradora. En aquell moment, quan començava a fer coses per a *Descobrir Catalunya*, es va engegar el projecte de *Descobrir Cuina*. Doncs a *Descobrir Cuina* hi he estat cinc anys, primerament com a redactora i després com a directora. Aleshores va sorgir la possibilitat de treballar a Sàpiens, que per a mi també tenia molt d'interès, i durant quatre anys vaig ser-ne redactora en cap. Quan en Jordi Creus, que llavors exercia la direcció de Sàpiens, va passar a ser director general de totes les revistes, llavors la vaig assumir jo, i d'això ja en fa quatre anys i mig. Era l'octubre del 2010.

Va ser una transició molt fàcil, ja que jo coneixia la revista, els col·laboradors, i era una revista que funcionava, i per això tant els meus objectius com la meua tasca han estat de continuïtat absoluta amb les línies que s'havien dut fins aleshores.

Amb el pas dels anys t'adones que els temes principals van evolucionant i que els interessos van canviant. Al principi de tot de la revista, els temes que més interès

despertaven eren el nazisme i els fa-raons, i en els darrers temps, també per les circumstàncies actuals i pel context històric, veiem que els que més interessaven són els d'història de Catalunya pura i dura (des de la formació de la Corona d'Aragó — un àmbit en què no trobarem res de nou— fins a, per exemple, els tres-cents anys d'espòli —en un número que ha estat la revista més venuda en els darrers anys—).

T'adones que els nostres lectors evolucionen, que ens demanen coses diferents i noves, i també descobreixes que ara hi han temes que fa quinze anys no haurien funcionat i que, en canvi, avui, són fonamentals.

Quines són les claus de l'èxit de Sàpiens, de la seva fórmula periodisme-història, història divulgativa?

Jo crec que el fet que aquest país no tingui un estat propi ha fet que hàgim tingut mancances pel que fa a conèixer i posar en valor la nostra pròpia història. Potser la mancança curricular en matèria d'història — parlo del meu cas concret, però com jo, hi ha molta altra gent que també s'ha fet ressò d'aquestes mancances durant l'educació i no només durant l'obligatòria— ha fet que la gent ara tingui molt d'interès pel seu passat. En aquest sentit, una revista sobre història, i sobre història de Catalunya en concret, omple el buit de coneixement que segurament tenen molts dels nostres lectors, ja que així poden satisfer la seva curiositat. La idea és fer una revista d'història, d'història de Catalunya i del món, però amb una mirada molt catalana que tingui dues coses: 1) d'una banda, la divulgació: explicar la història amb tot el rigor però d'una manera fàcil, amena, al costat d'alguna anècdota, que és al final allò que acaba recordant la gent; 2) i, de l'altra, la recerca (en aquest sentit, a mi el que m'encanta, per exemple, és trobar personatges que els historiadors coneixen. Personatges dels quals el públic en general no en té absolutament ni idea, però que poden ser molt interessants des d'un punt de vista divulgatiu), una recerca que fan els historiadors. I el nostre punt de partida és que

La part més actual és
estar més al dia de tot el
que s'està fent.

la història de Catalunya està a tot
arreu i que anem traient més coses
per anar construint l'edifici de la
història del nostre país.

Jo crec que el secret de *Sàpiens*, el
que nosaltres modestament en
diem “la fórmula *Sàpiens*”, és
l'èxit de la unió entre el periodista
i l'historiador. Aquest hi posa tot
el rigor, i el periodista, una manera
d'escriure en què s'usen recursos
literaris que atreuen el lector. Amb
l'objectiu d'obrir aquesta finestra
que desperta la curiositat per la
història.

Els objectius que es van plantejar
els fundadors de *Sàpiens* quan va
començar la revista eren fer una
revista que intentés desmitificar
una mica el concepte que la història
és avorrida. Perquè aquest pot ser
el prejudici que té molta gent. En
canvi, la història, depenent de com
te l'expliquin, pot ser apassionant.
I en això consisteix la nostra feina,
a fer que la història sigui amena
sense perdre el rigor.

L'objectiu de *Sàpiens* bàsicament és
divulgar la nostra història. Des de
tots els punts de vista, ja que con-
siderem que en la nostra història
—així com tenim un coneixement
general de tot— hi han molts temes
que s'estan descobrint al públic
general (no pas als historiadors,
evidentment) de nou.

**I, sent una revista d'història, com
trieu els temes? L'actualitat us
dicta els continguts?**

Som una revista d'història i, per
tant, no estem gaire cenyits a
l'actualitat. Però sí que hi han dues
coses que hem mantingut i que ens
lliquen a l'avui. Hi ha una secció
que es diu “Perquè passa” que
tracta de les arrels històriques de
conflictes actuals, i també tenim en
compte les efemèrides de cada any,



Clàudia Pujol, fa quinze anys que treballa en revistes en català.

perquè d'una manera o altra això té
interès.

Pel que fa a la tria dels temes, una
de les meves feines és estar molt en
contacte amb les universitats i els
historiadors, i estic informada so-
bre noves tesis doctorals, investiga-
cions i descobriments, per exemple,
en el camp de l'arqueologia.

Els temes, els proposo al consell
de redacció, i allà decidim quins
temes poden funcionar i busquem
el principal especialista en això; si
és que n'hi ha; si no, un historiador
generalista que ens posi el context i
garanteixi el rigor de l'article. L'his-
toriador ens assessora en el contin-
gut i en les imatges que es podrien
trobar i busquem una persona que
el pugui escriure bé. Tenim una nò-
mina de col·laboradors que són els
més habituals (una vintena) i que
tenen molt interioritzat el llenguat-
ge de *Sàpiens* i el to de la revista, i als
quals pràcticament no cal esmenar
res.

La part més actual és estar més al
dia de tot el que s'està fent.

**Què representa el fet que
Sàpiens Publicacions sigui una
cooperativa?**

La crisi, com t'he dit abans, ens va
agafar amb molt poca força, encara,

i l'objectiu primordial durant
aquests anys ha estat sobreviure i
consolidar-nos. Els resultats del
2014 han estat els millors dels
darrers anys, i ara és el moment de
donar-ho tot. Hem començat a fer
més formació i altres coses, i la clau
del nostre èxit també té a veure amb
el fet de ser una cooperativa.

Els avantatges de ser una coope-
rativa són diversos. L'empresa és
dels socis, la major part de la gent
que treballa aquí són socis treba-
lladors. El fet de pertànyer a una
cooperativa, que tu siguis propietari
de l'empresa, et crea un sentit molt
més gran de pertinença i et motiva
molt més, perquè no és que estiguis
treballant per a una empresa de no
sé qui, sinó per a tu, per a la teva
empresa.

I també crec que una cosa molt
important de ser cooperativa és la
democràcia: el fet que els temes es
discuteixin i es tractin consensua-
lament. Hi ha un consell rector i
una assemblea que ajuda a prendre
les decisions; la realitat és que com
més persones hi han per a decidir,
més petit és el grau d'error i més
gran la democràcia de l'empresa. La
cooperativa aporta valors democrà-
tics, valors de solidaritat i d'ajuda
mútua. ■

Aracoop 2015, un renovat impuls a l'economia social i cooperativa

Maravillas Rojo

Coordinadora del programa Aracoop



Maravillas Rojo.

Aracoop és un programa marc de cooperació publicoprivada que el Departament d'Empresa i Ocupació promou, en el context de la xarxa Catalunya Emprèn, amb la participació de la Confederació i les Federacions de cooperatives de Catalunya i la col·laboració de més de vuitanta institucions públiques i privades que estan implicades en la creació i el creixement d'empreses de l'economia social i cooperativa. Durant el seu primer any de vida, Aracoop ha obtingut uns resultats molt positius, com ara que hi van participar 6.530 persones, va fer 361 activitats presencials, van millorar la viabilitat i van créixer unes cent cinquanta empreses, es van iniciar dos-cents nous projectes, i es van crear 54 productes audiovisuals i 14 eines i recursos d'aprenentatge, que





Aracoop 2015 considera cinc àmbits d'actuació: el territori i els agents econòmics; les escoles; les universitats; el creixement, la sostenibilitat i la cocreació de les empreses; i la formació en competències directives i professionals.

estàn disponibles al web "Aracoop". A hores d'ara estem immersos en la segona edició del programa, que continua eixamplant aquesta suma de voluntats, treballant per mostrar com el model de les empreses de l'economia social i cooperativa és un model viable i transformador, i incorporant més activitats, més continguts i nous materials audiovisuals i eines d'autoaprenentatge que amplien els recursos que hi han disponibles a www.aracoop.cat. Aracoop 2015 considera cinc àmbits d'actuació: el territori i els agents econòmics; les escoles; les universitats; el creixement, la sostenibilitat i la cocreació de les empreses; i la formació en competències directives i professionals. Aquest any s'ha ampliat l'abast d'algunes accions, com ara la formació directiva, que ha triplicat l'oferta, o els tallers per a aprendre el model d'empresa cooperativa a l'escola, que arribaran a cent centres escolars. S'han incorporat noves activitats, com ara l'acompanyament a quinze empreses per a l'avaluació dels indicadors de sostenibilitat, la realització de tallers de cocreativitat per a innovar i produir, o el disseny i la implanta-

ció d'un curs en línia MOOC (massive open online course) cooperatiu. S'estan portant a terme accions al territori com, per exemple, l'acompanyament i el suport a la viabilitat de trenta nous projectes emprenedors o l'oferta de formació especialitzada en els àmbits jurídic i fiscal propis de les cooperatives. Es promouen debats per a compartir el futur del model de l'economia social i cooperativa i la celebració del Dia Internacional de les Cooperatives, que aquest any tracta el tema "Tria cooperativa, tria equitat", tal com ha proposat per l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI). Un altre àmbit que treballa Aracoop és el cooperativisme a les escoles i universitats, facilitant que els estudiants aprenguin el model d'empresa cooperativa, en coneguin experiències i rebin l'acompanyament per a la creació de vint noves cooperatives d'alumnes. A les universitats, a més de l'oferta de pràctiques professionals en cooperatives, es posarà en funcionament un MOOC que serà una plataforma educativa oberta a entorns d'aprenentatge i en la qual milers de persones compariran coneixements en l'àmbit de

l'economia social i cooperativa; i també una nova activitat: la jornada interuniversitària internacional. S'estan desenvolupant diferents accions per a impulsar el creixement, la sostenibilitat i cocreació d'empreses d'economia social i cooperativa. En aquesta línia, s'ofereix l'acompanyament expert a vint-i-cinc empreses amb menys de sis anys d'activitat perquè millorin la seva viabilitat, a altres trenta-cinc perquè creixin i s'internacionalitzin, i a altres quinze perquè publiquin memòries de sostenibilitat. També s'està portant a terme una actuació específica per a fomentar la col·laboració entre empreses per a innovar i produir. Aracoop amplia l'oferta de formació per a directius, socis i membres de consells rectorals per a millorar les competències professionals, de gestió i de sistemes de finançament, entre d'altres.

A més d'eixamplar el seu ventall d'activitats, Aracoop 2015 fa una aposta clara en comunicació i transparència ampliant els exemples, els materials i els recursos pràctics disponibles al web i a les xarxes socials. Sota el guiatge de dos nous personatges: l'Ara i la Coop, s'ha portat a terme una campanya de comunicació per a difondre tots els materials generats en el marc del programa amb els diversos col·laboradors i participants en les activitats. Aquest personatge ens endinsen en el món cooperatiu d'una manera directa, simpàtica i entenedora i ens fan descobrir els diversos tipus de cooperatives i cap on avança l'economia social i cooperativa del segle XXI. Volem continuar renovant, ampliant i enfortint l'economia social i cooperativa per mostrar que és possible canviar les maneres de consumir, produir i gestionar, per incidir més àmpliament en l'activitat econòmica i per formar part del futur que cal construir. Amb les entitats sòcies, les més de vuitanta institucions i entitats col·laboradores implicades i amb tothom qui desitgi afegir-se a aquesta manera de fer empresa, Aracoop 2015 aportarà un renovat impuls a l'economia social i cooperativa. ■

La Proposta de llei sobre l'economia social i solidària, a debat

Jordi Estivill

Entomant el repte

El 27 de setembre del 2013, el Parlament Català va adoptar, amb una amplíssima majoria (cent cinc vots), una Resolució per la qual es demana al Govern que elabori una nova llei sobre l'economia social i solidària. Es la primera vegada que en un parlament de l'Estat espanyol s'adopta una resolució en què figura el concepte d'economia solidària. Ja hi ha lleis sobre l'economia social, com ara la darrera que va votar el Congrés dels Diputats l'any 2011 i moltes altres que regulen les seves diferents famílies: cooperatives, mutualitats, associacions i fundacions. Però la notícia important que cal posar en relleu és la voluntat legislativa d'associar l'economia social i la solidària i que aquest darrer concepte tingui una plasmació legal. A més, en la Resolució s'esmenta la crisi, la millor resistència que ofereix aquest tipus d'economia davant de les seves conseqüències negatives, l'onada neoliberal i l'existència de lleis semblants en altres països (França, l'Equador, el Quebec, etc.).

Tal com va dir Ventosa i Roig, aleshores exiliat, en un llibret publicat a Colòmbia l'any 1949, hi ha molts tipus de lleis. Unes que fan avançar el moviment cooperatiu perquè son obertes, genèriques, no detallistes i no tenen esperit controlador ni punitiu. Aquest seria el cas de les lleis republicanes, espanyola i catalana, dels anys 1930 o de la italiana sobre les cooperatives socials del 1991. Promouen en comptes de neutralitzar. Les primeres foren l'expressió de l'efervescència política progressista i de la maduració del cooperativisme, i l'estatal italiana va ésser precedida per l'aplicació de moltes lleis regionals i d'un ampli debat entre les diferents opcions ideològi-



Sessió inaugural de la III Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC), el 24 d'octubre de 2014.

ques i polítiques d'aquell país. A la inversa, no és difícil trobar normatives repressores, controladores i perjudicials com la Llei portuguesa salazarista del 1934 o l'espanyola franquista del 1944. També hi ha esquemes legals que passen sense pena ni glòria, com ara la Llei belga sobre les societats anònimes amb finalitat social.

Les lleis són una cristallització de les relacions de força existents i gairebé sempre l'expressió dels interessos dominants. Malgrat això i igual com es va posicionar davant la negativa Proposta de modificació de la llei de cooperatives, la Xarxa de l'Economia Solidària de Catalunya va decidir entomar el repte que suposava la Resolució del nostre Parlament i adoptar una posició

La notícia important que cal posar en relleu és la voluntat legislativa d'associar l'economia social i la solidària i que aquest darrer concepte tingui una plasmació legal.

una altra economia és possible ja existeix!

activa. El repte era massa important per a no intentar formular una proposta pròpia en la qual es reflectissin els valors i principis de la Xarxa. Era una ocasió per a mesurar el pes i la importància de l'economia solidària a Catalunya i la seva capacitat de convocatòria i diàleg amb altres moviments socials i altres expressions de l'economia social, per a obrir un debat intern que ajudés a definir millor els contorns de l'economia solidària, per a fer pedagogia i donar visibilitat a tants esforços que es fan quotidianament al nostre país, sense oblidar que un pas com aquest podria influenciar positivament experiències d'altres indrets.

La Xarxa posa fil a l'agulla

La permanent de la Xarxa va decidir crear un grup de treball encarregat d'elaborar una proposta. Aquest grup, integrat per cinc persones, ha estat treballant durant més d'un any. Va reunir, comparar i analitzar lleis semblants d'altres països, des de Valònia fins a Romania, tot passant per Mèxic, Portugal, França i Veneçuela. Ha estat un llarg viatge en el qual l'actual procés negociat de les regions italianes i alguns continguts de la Llei de l'Equador han estat els millors acompanyants. A mesura que es viatjava mentalment i es treballava col·lectivament, s'anava formulant l'armari de la Llei: preàmbul, objecte, definició i principis, polítiques públiques, representació i articulació interna i mecanismes de resolució alternativa de conflictes.

Des de l'inici estava clar que no es tractava d'un procés tancat. Així, per a determinats aspectes (tributari, financer, urbanístic, etc.) es van consultar experts i altres persones que hi treballen. Es publicaven en òrgans locals nacionals, espanyols i europeus articles que informaven del que es feia i demanaven participacions externes. A mesura que la proposta esdevenia més elaborada, es van començar a fer presentacions com ara la de la III Fira de l'Economia Solidària de l'octubre del 2014 i la de Saragossa en el Congrés Internacional del novembre del 2014, o el debat monogràfic de la permanent de la XES del 17 de setembre del 2014. També s'ha iniciat la discussió amb forces sindicals i polítiques i s'ha decidit traduir l'apartat de polítiques públiques en un conjunt de deu mesures concretes que podrien ésser aplicades a escala local per les renovades candidatures municipals que sortiran en les properes eleccions.

Ara toca fer un debat i una aprovació per part de l'assemblea de membres de la XES i una presentació pública als mitjans de comunicació, organitzacions polítiques i actors socioeconòmics. Això es realitzarà els propers dies 7 i 8 de maig. Tanmateix, aquest procés participatiu no s'ha acabat, ja que es vol aconseguir que almenys cent organitzacions acabin signant aquesta Proposta de llei.

Característiques i novetats de la proposta

La proposta concep una llei marc, transversal i oberta que no tracta de les diferents famílies internes (cooperatives, mútues, associacions i fundacions). Totes aquestes i fins i tot iniciatives informals poden abraçar la causa de l'economia social i solidària. Moltes iniciatives actuals de cooperació social (horts comunitaris, iniciatives de microfinançament, mercats i xarxes d'intercanvi, monedes socials, equipaments autogestionats, béns comuns culturals i digitals, nodes de suport mutu i cura, habitatge i transport col·laboratiu, formes col·lectives de les tecnologies socialment útils, etc.) estan desbordant els estatuts jurídics convencionals. Per a identificar-se amb l'economia social i solidària només es formulen alguns criteris concrets (interval salarial) i l'adhesió als seus principis. En segon lloc, la proposta ofereix una nova definició de l'economia solidària quan afirma: 1) el caràcter democràtic de les iniciatives associatives i cooperatives que abracen processos productius, d'intercanvi, de gestió, de consum i



Ecosols.



La cerca del bé comú i la distribució equitativa de la riquesa, la primacia del treball sobre el capital i dels interessos col·lectius per sobre dels individuals.

de finançament de béns i serveis; 2) la satisfacció de les necessitats sota criteris de solidaritat, cooperació, donació, reciprocitat i autogestió; 3) amb la finalitat de defensar els béns comuns naturals i culturals, la transformació igualitària de l'economia i la societat, el bon viure i la reproducció i la sostenibilitat de la vida del conjunt de la població.

En tercer lloc, es defineixen uns principis orientadors sense pretendre ser unes exigències normatives. Es tracta de treballar per acostar-s'hi. Heus aquí uns quants d'aquests principis: la cerca del bé comú i la distribució equitativa de la riquesa, la primacia del treball sobre el capital i dels interessos col·lectius per sobre dels individuals, la voluntat de transformació social, l'equitat de gènere i el repartiment de les tasques de cura, el respecte a la identitat cultural pròpia i el foment de la interculturalitat, l'arrelament territorial i l'economia de la proximitat, la creació del mercat social amb la intercooperació, i el foment de l'autogestió, el treball col·laboratiu i l'ajuda mútua.

El segon títol de la proposta es dedica a les polítiques públiques de promoció de l'economia solidària. No és possible detallar-les aquí, ja que comprenen el foment del treball, les mesures tributàries i les creditícies, el desenvolupament territorial, la integració econòmica, l'assistència tècnica, la formació i la participació. Es formalitzen a través de vint-i-cinc articles que comporten capgirar les tradicionals mesures de l'administració pública, introduint un nou sistema de coconstrucció en el qual aquella garanteix l'interès general, l'economia solidària

fomenta la democràcia econòmica i la participació dels treballadors, i la contrapart comunitària preserva la participació ciutadana i la dels usuaris.

En cinquè lloc, la Proposta de llei crea el Consell Superior de l'Economia Social i Solidària com la seva plataforma autodinamitzadora i coordinadora, que, entre altres funcions, ha de vetllar pel compliment de la llei, elaborar un pla director biennal de promoció de l'economia social i solidària, presentar anualment una memòria valorativa de la seva situació a Catalunya, registrar i actualitzar les iniciatives, ajudar a difondre els valors cooperatius, afavorir la projecció internacional, exercir la mediació o arbitratge en casos de conflicte i vetllar per evitar un ús fraudulent de la llei.

Uns quants objectius d'aquest treball ja s'han aconseguit: introduir nous conceptes, definicions i mesures, generar debats estratègics i clarificadors, interpel·lar altres actors i moviments, contribuir a fer més visible l'economia solidària. Complir amb altres objectius significa que cal continuar treballant, debatent i millorant la Proposta de llei per neutralitzar els contrincants, convèncer els indiferents i ampliar els amics en una perspectiva alhora realista i utòpica, que permeti respondre a alguns dels reptes que planteja el progrés de l'economia solidària a Catalunya. ■

Cap a la democràcia econòmica municipal

Dotze mesures per a impulsar l'economia social i solidària en l'àmbit local

Xarxa d'Economia Solidària
@XES_cat

Volem recuperar i transformar els nostres barris, pobles i ciutats per aconseguir que tothom hi visqui dignament. Aquest és l'anhel que recorre el país, veïnat a veïnat, comarca a comarca. És el ritme de fons —sorgit d'arreu i de baix— d'un canvi social, econòmic i polític que ja està en marxa en el procés constituent que haurà de definir el model social i territorial del nostre país. Des de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) impulem aquesta voluntat de transformació, posant en funcionament una altra economia perquè el canvi sigui substancial. Una economia que situï en el centre de la seva activitat la resolució equitativa de les necessitats humanes. Una economia socialment justa, políticament emancipadora, arrelada al territori, integradora de la diversitat i respectuosa amb el medi ambient. Una economia social i solidària (ESS). Arreu del país, múltiples iniciatives ja desenvolupen democràticament processos de producció, d'intercanvi, de gestió, de distribució d'excident, de moneda, de consum o de finançament de béns i serveis. Tenen com a objectiu satisfer necessitats a través de relacions de cooperació, solidaritat, reciprocitat i autogestió i defensen els béns comuns naturals i culturals i la transformació igualitària de l'economia i la societat. Arreu neixen iniciatives socioeconòmiques autoorganitzades que tenen com a finalitat el bon viure, la reproducció i la sostenibilitat de la vida del conjunt de la població. Les iniciatives de l'economia solidà-



ria són laboratoris d'experimentació social en els quals les persones aprenem a reapropriar-nos de l'economia, a ser protagonistes del canvi socioeconòmic des de l'experiència personal i col·lectiva. Conscients dels límits que tenen les actuacions que es poden fer en l'àmbit local, no per això volem deixar de fer petits grans passos per a la transformació del conjunt de les relacions econòmiques, uns assajos d'abast reduït però que tenen l'ambició de democratitzar globalment l'economia, de cooperativitzar la societat, d'avançar cap a models socioeconòmics

postcapitalistes.

Des de la XES entenem que aquestes experiències quotidianes s'han de consolidar, estendre i socialitzar. I és des d'aquesta consideració que per a les properes eleccions municipals del 24 de maig del 2015 llancem la proposta de dotze mesures perquè les candidatures i les administracions locals acompanyin aquest procés i impulsin un nou desenvolupament local que sigui copartípic de la democratització econòmica que ja hi ha engegada. Dotze mesures per a impulsar la democràcia econòmica municipal



Hortet del forat, hort comunitari d'iniciativa veïnal al Casc Antic de Barcelona.

L'impuls d'una nova matriu econòmica necessita les energies de tots els agents socioeconòmics del canvi. Proposem, per tant, la creació a cada municipi d'un *consell local de l'economia social i solidària* que estigui integrat per representants de l'administració local, de les iniciatives locals o sectorials de l'ESS i de les entitats veïnals, culturals i educatives. Aquest serà l'òrgan responsable en l'àmbit local de promoure polítiques socials i econòmiques des del *paradigma de la concertació publicocooperativocomunitària*. I tindrà les funcions següents: a) fer un diagnòstic de l'ESS a escala de municipi; b) dissenyar un pla director de l'ESS de caràcter integral i d'àmbit municipal, amb dotació pressupostària i mecanismes d'avaluació i seguiment; c) elaborar una memòria anual; d) crear un servei comunitari de mediació per als conflictes que puguin sorgir de formació mixta, amb agents publicocooperativocomunitaris.

Per a impulsar la transformació socioeconòmica en l'àmbit local, calen dispositius que la facin possible. Proposem, doncs, la creació, a tots els municipis on sigui possible, d'una *agència de desenvolupament local orientada a l'ESS*. L'agència haurà d'implantar el pla director i els seus programes, promoure la participació ciutadana, obrir un registre d'iniciatives socioeconòmiques

locals i coordinar-se amb les altres agències d'àmbit local i comarcal.

La dimensió espacial de la promoció econòmica està garantida per la seva proximitat als ciutadans. L'agència, en la mesura que es pugui, haurà d'habilitar un *equipament públic* on establir la seu, oferir l'atenció al públic, desenvolupar els seus programes formatius i condicionar espais com a viviers de projectes cooperatius. Aquestes centres de promoció socioeconòmica podran tenir, en funció de les característiques demogràfiques dels municipis, caràcter de barri, de districte, local o comarcal.

L'obertura del patrimoni públic a les iniciatives de l'ESS pot significar també la cessió d'infraestructures públiques per a l'ús de l'ESS local: terres, sòl urbà, locals, polígons. Caldrà, doncs, inventariar els béns immobles públics i privats en desús i establir convenis per a relocalitzar-hi iniciatives de l'ESS. Així mateix, s'haurà d'impulsar la recuperació, restauració i manteniment de l'antic *patrimoni cooperatiu i associatiu local* per a la titularitat pública i la seva cessió a iniciatives de l'ESS.

Per a garantir el canvi socioeconòmic, cal treballar el canvi cultural a llarg termini. Des de l'agència, s'impulsaran programes propis o es donarà suport a programes d'iniciatives de l'economia solidària destinades a la formació de les persones, tant

en l'àmbit del sistema educatiu com en d'altres. Els programes formatius hauran de tenir un vessant de *capacitació tècnica i administrativa* (gestió econòmica, financera, comercial, laboral, etc.) i una *d'educació en valors cooperatius* (acostament d'iniciatives de l'ESS, valors i cultura, educació ambiental, economia que posi en valor les dones, i coneixement de la memòria cooperativa i associativa local i general). La sensibilització i la formació en aquests àmbits i característiques es farà extensiva, també, al personal tècnic i polític municipal.

A més dels programes formatius adreçats al públic general, cal impulsar programes específics centrats en l'assessoria, formació i acompanyament de noves iniciatives socioeconòmiques, especialment de les que generin ocupació i preservin els béns comuns. A més dels serveis de consultoria i incubació, per a facilitar l'accés al finançament cal incorporar als programes el sistema de finances ètiques.

Una promoció econòmica integral també inclou relocalitzar el crèdit i utilitzar-lo per donar suport a projectes productius. En l'àmbit local, per tant, cal promoure la creació de fons col·lectius de crèdit, coordinats amb les entitats del sistema de finances ètiques, crear incentius fiscals i incentivar la implicació democràtica dels estalviadors locals en l'orga-



Tel·ler manual tradicional de Teixidors Sccl.

nització de les ajudes financeres, microcrèdits, etc. vers el teixit socioeconòmic local.

Una nova matriu socioeconòmica local no és el resultat acumulatiu d'iniciatives en un territori concret, sinó el resultat d'un projecte estratègic d'integració econòmica del conjunt de l'ESS local. Cal impulsar, doncs, **el mercat social local**, fomentar la densitat dels intercanvis i la intercooperació entre projectes de l'ESS, organitzar fires locals i comarcals i mercats locals, incentivar la creació de cooperatives de segon grau, de centrals conjuntes de proveïments, de districtes cooperatius, etc. En aquesta integració, s'hi articularan iniciatives formalitzades jurídicament (cooperatives, fundacions, associacions, mútues), però també altres formes de cooperació social sense formalització jurídica en àmbits com ara l'agroecologia, els horts comunitaris, el microfinançament, els fons de crèdit col·lectiu, els mercats i xarxes d'intercanvi de béns i serveis, els bancs del temps, les monedes socials, els equipaments de gestió comunitària i autogestionats, els béns comuns culturals i digitals, els nodes de suport mutu i cura, i les experiències d'habitatge, comunicació o transport mancomunat, així com altres iniciatives que comparteixin la vocació d'una economia democràtica, ètica i solidària.

L'ESS ha de poder satisfer el conjunt de les necessitats socials, i també les de les administracions públiques. En aquest sentit, des dels municipis s'ha de fomentar la compra i contractació pública socialment responsable, prioritzant criteris socials, ètics i ambientals en la contractació i compra de béns i serveis per part dels ajuntaments. A partir de la incorporació de clàusules socials que reconeguin les condicions de treball dignes, la igualtat salarial, la inserció sociolaboral, la sostenibilitat ambiental, els circuits de proximitat, l'equitat entre sexes i, en definitiva, els criteris de l'economia social i solidària com a factors que cal tenir en compte com a mínim al mateix nivell que els econòmics. **En l'extensió de l'ESS, és fonamental el suport municipal per a la recuperació d'empreses privades en crisi per part dels treballadors**, per mitjà d'empreses d'economia solidària com ara cooperatives de treball associat, tot preveient la dotació d'un fons específic per a aconseguir aquesta finalitat i participant d'un procés d'acompanyament conjunt amb els sindicats i les organitzacions representatives de l'ESS. En un sentit similar, calo potenciar programes de represa empresarial que garanteixin l'activitat econòmica amb fórmules cooperatives, de les d'empreses que han de tancar per jubilació i/o abandonament dels

propietaris.

Cal impulsar la cooperativització en àmbits de competència municipal com ara la gestió de residus, la gestió forestal, les energies renovables, l'aigua, les tasques de cura, els serveis alimentaris en equipaments municipals, la rehabilitació d'habitatges, l'obra pública, la gestió del patrimoni físic, natural i immaterial, el turisme comunitari, etc.

Cal crear un relat sobre la transformació socioeconòmica dels municipis. Visualitzar conjuntament les iniciatives, fer mapatges, elaborar guies per a l'impuls de polítiques de promoció socioeconòmica, recuperar la memòria cooperativa veïnal en els pressupostos municipals, augmentar la presència en els nomenclàtors d'institucions i persones vinculades al cooperativisme, fomentar les recerques i els congressos sobre l'economia social i solidària local, promoure l'intercanvi de bones pràctiques, participar en la xarxa de municipis cooperatius, visibilitzar-se en les fires d'economia solidària catalanes, etc. Aquestes mesures actualment estan en un procés obert d'aportacions i esmenes. ■

Característiques de les varietats més habituals

Jordi París
Enòleg

En aquesta darrera entrega, detalllem de manera molt general les principals característiques de les varietats de raïm, tants autòctones com foranes, que podem trobar habitualment en els vins que s'elaboren i es comercialitzen a casa nostra.

VARIETATS BLANQUES

Macabeu

Varietat de raïm blanc, compacte i de gra mitjà. Té un rendiment elevat. Aporta una graduació alcohòlica moderada, del 10 al 13% segons la zona. Produeix uns vins de bona qualitat, afruitats, lleugers i equilibrats. Hi destaca sobretot l'aroma de poma verda. És una de les principals varietats utilitzades tradicionalment en l'elaboració de cava, juntament amb el xarel·lo i el parellada.

Xarel·lo

Varietat de raïm blanc, poc compacte, que és típica del Penedès. Fa uns vins consistents, amb cos, equilibrats i força àcids. S'utilitza, bàsicament, en l'elaboració de cava.

Parellada

Varietat de raïm blanc típica del Penedès que també es conrea en altres zones de Catalunya. De gra gros, molt compacte i molt productiu. Dóna lloc a uns vins amb poc alcohol (8-10%). S'utilitza principalment en l'elaboració de cava. Hi destaquen aromes varietals com ara les de flor de vinya i manzanilla.

Chardonnay

Varietat de raïm blanc d'origen francès. De gra menut i de color verd. Produeix uns vins equilibrats, alcohòlics (12-13%), amb molta

Macabeu.



Riesling.



Xarel·lo.



Gewürztraminer.



Parellada.



personalitat i equilibrats. Es fa servir en l'elaboració d'escumosos (cava o xampany). També és apte per a elaborar blancs de criança. Aromes varietals: ambre, avellana, mantega fresca, menta verda. Buquet: pa torrat, vainilla.

Sauvignon blanc

Varietat de raïm blanc originària de la regió de Bordeus. Generalment produeix uns vins molt elegants i equilibrats. Principals aromes varietals: grosella, menta, fruits tropicals, taronja.

Riesling

Varietat de raïm blanc originària de l'Europa central. De gra menut i de color groc. Fa uns vins frescos i molt aromàtics. Principals aromes varietals: llimona, mel, albercoc, acàcia, romaní.

Gewürztraminer

Varietat de raïm blanc originària de l'Europa central. Produeix uns vins amb un bon contingut d'alcohol i molt aromàtics, florals. Principals aromes varietals: rosa, tarongina.

Chardonnay.



Sauvignon blanc.



VARIETATS NEGRES

Cabernet sauvignon

Varietat de raïm negre originària de la regió de Bordeus i estesa per tot el món. De gra menut i esfèric, d'un color negre intens. Produeix uns vins de gran qualitat, alcohòlics (12-14%), amb molt cos i estructurats, de color intens, aptes per a la criança. Aromes varietals: baies madures (mirtil, móra, grosella negra), pebrot verd, aromes vegetals (eucaliptus, tabac). Aromes de bouquet (procedents de la criança): vainilla, cuir, fum, encens, cedre, trufa.



Cabernet sauvignon.



Pinot negre.

Garnatxa

Varietat de raïm negre que assoleix una qualitat molt bona a l'àrea mediterrània. Dóna lloc a uns vins aromàtics de poca acidesa, poca intensitat colorant i alta graduació alcohòlica. Principals aromes varietals: confitures, gerd, espècies. Aromes de bouquet: vainilla, regalèssia, aromes molt evolucionades (fenc tallat) o pansificades (prunes, arrop).



Garnatxa.



Syrah.

Merlot

Varietat de raïm negre originària de la regió de Bordeus. De gra menut i de color violaci. Produeix uns vins de gran qualitat, tànnics, alcohòlics, amb molt cos i afruitats. Aromes varietals: cassís, confitura de baies vermelles, pebrot verd. Bouquet: vainilla, cedre, fum.



Merlot.

Syrah

Varietat de raïm negre que es creu que és originària d'Egipte, encara que la principal zona de conreu és el centre i el sud del territori de l'Estat francès, així com qualsevol altra zona d'influència mediterrània. De gra menut i ovalat. Produeix uns vins d'un grau alcohòlic moderat, amb molta intensitat colorant, tànnics, molt aromàtics i afruitats. Aromes varietals: baies vermelles, violeta, espècies. ■

Fotos: Arxiu

Ull de llebre

Varietat de raïm negre originària de la península Ibèrica. De gra mitjà. Fa uns vins equilibrats, amb bona acidesa i contingut alcohòlic moderat. Principals aromes varietals: baies vermelles (gerd, grosella), pruna. Aromes de bouquet: vainilla, cuir, canyella.



Ull de llebre.

Pinot negre

Varietat de raïm negre originària de la Borgonya. Conreada en climes freds, dóna lloc a uns vins negres de molta qualitat, tot i que cal dir que és una de les principals varietats que s'utilitzen en l'elaboració del xampany. Principals aromes varietals: cirera, violeta, maduixa, cassís, grosella (en vi jove). Bouquet: vainilla, espècies, regalèssia, trufa.

L'Olivera: terra i gent

Jaume Botey Vallès

Josep Maria Sanglas Devesa
Mestre i psicopedagog

Aquest llibre està dedicat al 40è aniversari d'una iniciativa engegada pel capellà Josep Maria Segura. De caràcter catòlic i pensat segons els principis bàsics del cooperativisme, esdevingué un projecte anomenat L'Olivera, amb seu a Vallbona de les Monges. El llibre, estructurat en vuit capítols, té una introducció independent que recull la valoració del president del Consell Rector de L'Olivera. Tot seguit, l'autor, Jaume Botey Vallès, descriu, per mitjà del testimoni de molta gent vinculada a l'entitat, totes les vicissituds passades per aquesta des del començament —l'any 1974— fins a l'actualitat. A mesura que ens anem endinsant en la lectura de l'obra, ens adonem que la idea proposada pels diferents impulsors, malgrat estar inspirada en els vells principis d'igualtat, respecte, objectius compartits, autoajuda, responsabilitat i democràcia, va més enllà d'esdevenir una simple radiografia novel·lada, resultat de la compilació acurada de les dades més significades al llarg dels darrers quaranta anys.

L'autor i els seus col·laboradors posen intencionadament en primer pla el treball humà que ha representat fer realitat un somni que molts qualificarien d'utopia. Per sobre de les variables que sempre hem de tenir en consideració quan es parla d'un projecte arriscat i innovador com el que presenta el llibre, el més important són les persones. Tal com s'afirma en el text: "L'esforç del col·lectiu és la veritable força motriu que possibilita l'assoliment de les fites proposades."

D'altra banda, un altre tret diferenciador del qual parla el llibre és, sens dubte, l'aposta decidida per un model d'empresa amb un marcat caire social: els treballadors van millorant les seves condicions eco-

nòmiques i, al mateix temps, alguns d'aquests contribueixen de manera decisiva, pel fet de fer-se socis del negoci, a fer possible l'estabilitat d'aquest i, alhora, la seva pròpia. Una iniciativa petita va agafant volada, ja que assoleix una gran identificació amb el poble, gràcies, sobretot, a la possibilitat que ofereix L'Olivera primerament, i la seva extensió a Can Calopa després, de donar una sortida laboral digna a alguns dels col·lectius més desfavorits per a la crisi: les persones discapacitades i les dones.

Posar en valor la tasca en majúscules de les persones amb noms i cognoms per sobre dels rendiments econòmics, és per a mi una de les lliçons pedagògiques més importants que ofereix l'obra. La Cooperativa és aprenentatge, creixement personal, que incideix directament en l'autoestima de l'empresa.

Només així s'assoleix, tal com expressa una de les persones col·laboradores, la capacitat de veure en la totalitat el volum de l'assoliment. D'altra banda, m'agradaria destacar —i ensems agrair a l'autor— l'estil tan directe que s'utilitza en el desenvolupament de l'obra. Josep Maria Sanglas, coneixedor de primera mà com és del tema tractat, evita la proliferació de quadres estadístics o balanços, amb la qual cosa crec que fa més assequibles les parts que podríem dir-ne més "feixugues" del llibre. Així ha aconseguit, potser sense pretendre-ho, fer una obra de temàtica cooperativista que pot ésser llegida per tothom, sobretot, també, gràcies a l'excel·lent suport gràfic que li comporten les fotografies que acompanyen cada capítol. Això sí, per a una propera edició, considero que seria bo presentar un quadre d'equivalències dels ingressos, tant de les subvencions com dels ajuts, amb l'import cor-



BOTEY VALLÈS, Jaume

L'Olivera: terra i gent.

[Vallbona de les Monges]:

L'Olivera Cooperativa, 2014

18,8 × 24 cm

ISBN 978-84-617-1890-0

responent en pessetes, de manera que quedés clar el valor que en aquell moment —abans de l'euro— significaven aquestes ajudes econòmiques. Per exemple, tenint la referència de quant valia un habitatge a Vallbona de les Monges en aquella època, tindríem una pauta d'aproximació del que realment significaven aquests ajuts. En definitiva, crec que el llibre en qüestió ofereix una gran oportunitat per demostrar la gran importància que té en els nostres propòsits de vida un objectiu clar, una manera de procedir en què tothom tingui la veu autoritzada per a dir-hi la seva i, per sobre de tot, marcar-se una fita assumible per tots els seus participants. Només així aconseguirem un nivell d'implicació capaç d'afrontar amb garanties d'èxit els reptes que ens presentarà el futur. ¡Per molts anys! ■

Retalls

Elisenda Dunyó



ALTERNATIVAS ECONÓMICAS

Núm. 24. Abril del 2015. Barcelona

redaccion@alternativaseconomicas.coop
www.alternativaseconomicas.coop

Revista mensual en llengua castellana. Aquest mes d'abril, la cooperativa que l'edita celebra el segon aniversari de la revista. A més d'aquesta efemèride, destaquem les seves pàgines centrals, amb el tema principal del mes. Tema d'actualitat i molt interessant que fa referència a tot el té relació a la banca ètica o la banca cooperativa. Hi han els titulars següents: “El consumidor rebel també arriba a la banca”, estudi en què s'inclouen xifres i dades a escala de tot Espanya i es dedueix que els ciutadans espanyols culpen majoritàriament la banca de la forta crisi; i es plantegen sis opcions diferents a la banca tradicional; “Els beneficis de la banca es disparen”; “Vigilar els comptes es complica”; “Com desfer-se de la crisi”. De les pàgines dedicades a la situació econòmica destaquem els articles: “El món ja és menys global”; “Les obscures ciutats de l'abandonament”; “La Xina exporta els seus problemes”. Hi ha, també, una entrevista a un expert en paradisos fiscals. El dossier tracta de la corrupció, amb el títol “Un llast per a la prosperitat”. Tant als articles com a l'entrevista s'analitza el greu problema de corrupció que té Espanya i s'afirma que eradicar-lo és la manera de modernitzar l'economia i consolidar el sistema democràtic. De la resta d'escrits, de les seccions següents, esmentem de manera especial el que es dedica a la cooperativa L'Olivera, que porta per títol “L'Olivera, una utopia per a visitar”. ■



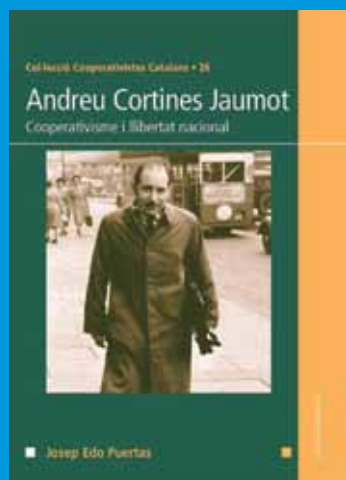
REVISTA JURÍDICA DE ECONOMÍA SOCIAL Y COOPERATIVA

Núm. 25. Diciembre del 2014. València

www.ciriec-revistajuridica.es

Revista anual en llengua castellana que en aquest cas també n'inclou algun en llengua portuguesa. Aquest número conté un gran bloc d'articles molt interessants, i aquí n'esmentarem uns quants títols, amb el comentari pertinent. Complementen les pàgines següents dues parts més: una que fa referència a la ressenya de jurisprudència del Tribunal Suprem sobre les entitats d'economia social, en què s'inclou l'índex sistemàtic, les cooperatives, les mutualitats, les associacions i les fundacions. L'altre apartat es titula “Ressenya de legislació sobre les entitats d'economia social, amb la relació sistemàtica de les disposicions que van de l'octubre del 2013 al juny del 2014” i inclou l'índex acumulat, les instruccions als autors, els avaluadors, el CIDECS i l'Observatori Espanyol de l'Economia Social. Dels deu títols que formen el grup pròpiament d'articles destaquem els següents: “La Societat Cooperativa Europea: qüestions i perspectives”, en el qual es tracten els objectius del Reglament de la SCE, el sistema de les fonts del dret aplicable i les principals qüestions que això comporta. El text “L'auditoria en les cooperatives espanyoles i franceses” compara la regulació sobre l'auditoria d'Espanya amb la de França. A l'estudi “Alguns aspectes jurídics i mercantils després del concurs de Fagor” s'analitza la situació de les cooperatives al País Basc, tot centrant l'atenció en l'emblemàtica Mondragón, i concretament en el cas de Fagor: s'analitzen des de diversos vessants les conseqüències sobre el patrimoni dels socis que pot comportar l'entrada en concurs de la cooperativa i, també, les que es deriven de la subscripció d'aportacions financeres subordinades pels socis cooperativistes. L'article “Els valors segons l'Aliança Cooperativa Internacional” és especialment interessant perquè es desenvolupa sobre la base de conceptes filosòfics i es fa una anàlisi textual de tres documents de l'ACI que contenen la seva posició sobre els valors cooperatius. ■

Col·lecció Cooperativistes Catalans



26

EDO PUERTAS, Josep
Andreu Cortines Jaumot

Col. Cooperativistes Catalans, 26
Ed. Fundació Roca i Galès amb Cossetània Edicions

Altres títols de la col·lecció

1. GAVALDÀ, Antoni
Josep M. Rendé i Ventosa

2. ANGUERA, Pere
Antoni Fabra Ribas

3. CASANOVES I PRAT, Josep Josep
Lladó i Quintana

4. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel Sants
Boada i Calsada

5. FERRER I GIRONÈS, Francesc
Joan Tutau i Vergés

6. VICEDO RIUS, Enric
Enric d'Hostalric i Colomer

7. GAVALDÀ, Antoni
Benet Vigo i Trulls

8. PLANA I GABERNET, Gabriel
Josep Roca i Galès

9. COMAS I CLOSAS, Francesc
Leonei Soler i March

10. POMÉS, Jordi
Salvador Pagès Inglada

11. AUDÍ, Pere - ORESANZ, Toni
Joaquim Llorens Abelló

12. BOSH I CUENCA, Pere
Pere Dausà i Arxer

13. DUCH PLANA, Montserrat
Micaela Chalmata

14. SUÑÉ MORALES, Jordi Miquel
Mestre i Avinyó

15. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Josep Cabeza i Coll

16. SERRANO I BLANQUER, Jordi
Joan Salas Antón

17. GARAU ROLANDI, Miguel Joan
Peiró i Belis

18. BOSCH I CUENCA, Pere Jaume
Rossich i Bassa

19. PIÑANA EDO, Marcel·li Joan
Mestre i Mestre

20. HERNANDEZ BENAVENTE, Santos
Josep Espriu i Castelló

21. ROTGER I DUNYÓ, Agnès
Joan Ventosa i Roig

22. PONS I ALTÈS, Josep M.
Pere Boldú i Tilló

23. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Albert Talavera i Sabater

24. MIRÓ, Ivan i DALMAU, Marc
Joan Rovira Marqués

25. MÀRIUS PONS SUMALLA,
Teresa Ibars Chimeno

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Aragó, 281, 1r 1a - 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 - www.rocagales.cat

[facebook.com/fundacio.rocagales.5](https://www.facebook.com/fundacio.rocagales.5)

[@rocagales](https://twitter.com/rocagales)



**Preu de
subscripció anual
(11 núms.)
30 €**

Preu d'un número: 3 €



FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
Aragó, 281, 1r-1a. 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870
www.rocagales.cat
cc@rocagales.cat
[@rocagales](https://twitter.com/rocagales)

cooperació
CATALANA

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat _____
Nom _____ Cognoms _____
Adreça _____
Codi postal _____ Població _____
Telèfon _____
Correu electrònic _____
NIF _____

☐ Desitjo subscriure'm fins nou avís a la revista Cooperació Catalana

Preu subscripció anual (11 núms.) 30 €

Forma de pagament

☐ Transferència IBAN ES37 2100 3014 7625 0001 8353

☐ Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

☐ Domiciliació bancària: Nom titular: _____

Entitat bancària: _____

Codi BIC: _____

Codi IBAN:
